

qaratilgan. Menejment nazariyasining rivojlanishi, shuningdek, biznes muhitining o'zgaruvchanligi va yangi texnologiyalarni joriy etish bilan chambarchas bog'liqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. D.S. Qosimova. Menejment nazariyasi. Darslik. - Toshkent, «Tafakkur-bo'stoni». 2011. 336-bet.
2. M.B.Bekmuradov., X.X.Shodiyev. "Menejment nazariyasi va amaliyoti". Magistrlar uchun o'quv qo'llanma. Toshkent - 2021 y. "Zamon poligraf" OK nashriyoti. 272 b.
3. Zamonaviy menejment nazariyasi va amaliyoti (o'quv qo'llanma) Akademiya Toshkent 2006

ZAMONAVIY PEDAGOGIK YONDASHUVLAR ORQALI TA'LIM SIFATINI OSHIRISHNING INNOVATSION USULLAR

Sulaymonova Shabona Sirojqizi

Chirchiq davlat pedagogika universiteti Turizm fakulteti

Gid hamrohligi va tarjimonlik yo'nalishi 2-kurs talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqola zamonaviy pedagogik yondashuvlar, innovatsion o'qitish metodlari va ta'lim sifatini rivojlantirish usullarini qamrab olgan. Bugungi kunda ta'lim jarayonida interaktiv axborot texnologiyalari, turlicha yondashuvlar va motivatsion usullarning ahamiyati ortib bormoqda. Maqolada ushbu yondashuvlarning afzalliklari, ta'siri va samaradorligi tahlil qilinadi.

Kalit so'z: Innovatsion texnologiyalar, kreativlik, interaktiv metodlar, gamifikatsiya, statistika, IELTS, TOFEL.

Kirish

Zamonaviy davrda ta'lim jarayoni raqamli texnologiyalar va axborot tizimi bilan chambarchas bog'liq bo'lmoqda. Pedagogika yangicha va zamonaviy yondashuvlarga muhtoj chunki, an'anaviy o'qitish usullari hozirgi texnologiyalar

jamiyat ehtiyojlariga mos kelganligi sababli zaruriyat sezmoqda. Innovatsion pedagogik metodlar faqatgina bilimni samarali yetkazib berish yoki darslarni qiziqarli olib borilishini ta'minlab qolmaygina, o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, kreativlik, tanqidiy fikrlash va o'ziga bo'lgan ishonch qobiliyatlarini rivojlantirish va mustahkamlashga qaratilgan.

Pedagogik lug'atda «ta'lim» tushunchasining izohi «tizimlashtirilgan bilim, ko'nikmalarni o'zlashtirish jarayoni va natijasi, insonni hayotga tayyorlashning sharti» deb bayon etiladi. «Ta'lim – bu shaxsni madaniyatga o'rgatish, uning tillarida savodxonlik va uning matnlarida yo'naltirilganlikni egallashi jarayonidir». Ta'lim mazmunini yangilash, sifat ko'rsatkichlarini oshirish va bu jabhada yutuqlarga erishishni o'qituvchilarning malakasini oshirgan holda yoki raqamli texnologiyalarni joriy qilish orqali amalga oshirish mumkin bo'ladi. Bundan tashqari interfaol usullardan unumli foydalanish, vazirlik va idoralar bilan birgalikda yangi o'quv o'rinlarini yaratish orqali ham kutilgan natijalarga erishishimiz mumkin bo'ladi. Zamonaviy ta'lim metodikasi - o'qitish jarayonini samarali, inkreativ va ijodiy qilishga qaratilgan yondashuvlar majmuasidir. Zamonaviy o'qitish metodlarining asosiy tamoyillari:

1. Talabaga yo'naltirilgan ta'lim - bunda o'qituvchi markaziy shaxs emas, balkim tavsiyalar, maslahatlar berib boradigan shaxs va talaba esa o'z ustida ishlaydigan, mustaqil izlashga harakat qiladigan shaxs sifatida olib boriladi.

2. Muammoli ta'lim - talabalarga yoki o'quvchilarga muammoli yechish topshiriqlari beriladi, bu esa ularda analitik tafakkur rivojlanishini yaratadi.

3. Interfaol o'qitish - bu jarayonda talabalar o'zaro fikr almashadi va muloqotga asoslangan bo'ladi.

4. Amaliyotga asoslangan ta'lim - nazariy bilimdan ko'ra amaliy mashg'ulotlar ko'proq olib boriladi va bu metodika ham Juda samarali hisoblanadi.

Zamonaviy o'qitish metodikasining ijobiy tomonlari:

1. Texnologik rivojlanishga moslashadi va raqamli vositalardan foydalanish malakasini oshiradi.

2. Muloqot almashish, o'z fikrini to'liq ayta olish qobiliyatlarini kuchaytiradi.

3. Amaliy ko'nikmalarni hosil qiladi.

4. Yangicha yondashuvlar va innovatsion g'oyalarni yaratishda ko'maklashadi.

5. Talabaning faolligini oshiradi - ular bilimni passiv shaklda emas, balkim faol o'zlashtiradi. "Zamonaviy o'qitish metodikasi ta'lim jarayonini interfaol, muammoli va amaliy yondashuvlar orqali samarali tashkil etishga qaratilgan bo'lib, u talabalar faolligini oshirish va mustaqil fikrlashni rivojlantirishga xizmat qiladi" [1].

Bugungi kunda xorij tajribalaridan andoza olish, ijodiy yondashgan holda amaliyotda joriy etish, zamon talabiga mos ravishda me'yoriy hujjatlar, o'quv-metodik adabiyotlar, o'quv metodik majmualarni ishlab chiqish, ilg'or xorijiy tajriba asosida ta'lim tashkilotlarining rahbar va mutaxassislarida zamonaviy menejment va pedagogik texnologiyalar bo'yicha sohaga oid bilim va ko'nikmalarni shakllantirish vazifalari dolzarb masalalar sirasiga kiritilmoqda. Zamonaviy ta'lim tizimlari samaradorligini baholashda turli xalqaro reytinglar va tadqiqotlar mavjud bo'lib, ularda Finlandiya, Janubiy Koreya, Yaponiya, Singapur va AQSh kabi davlatlar yetakchi o'rinlarni egallaydi. Masalan, PISA (Programme for International Student Assessment) kabi xalqaro baholash dasturlarida ushbu davlatlarning o'quvchilari yuqori natijalarga erishib kelmoqda [2]. Finlandiya ta'lim tizimi, masalan, ko'plab o'quvchilarning muvaffaqiyatiga erishganini ko'rsatdi. Bu davlatning ta'lim tizimi o'qituvchilarning yuqori malakasi, talabalarga individual yondashuvi va o'qitish metodlarining sifatiga asoslanadi. Yaponiya va Janubiy Koreya ham o'zlarining intizom va bilimga katta e'tibor qaratishi bilan tanilgan. Singapur esa yuqori samarali ta'lim tizimi bilan mashhur bo'lib, o'quvchilarni yuqori darajadagi akademik ko'nikmalar va tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan o'qitish usullarini qo'llaydi. AQSh esa dunyoning eng yirik va xilma-xil ta'lim tizimlariga ega bo'lib, ko'plab maktablar va universitetlar yuqori reytinglarda turadi. Bu davlatlarning ta'lim tizimlarining muvaffaqiyati ko'plab ilmiy izlanishlar va baholashlar orqali ta'kidlangan va ular o'qitishning global standartlarini belgilashda muhim o'rin tutadi. O'zbekiston ta'lim tizimi dunyo miqyosida yetakchi o'rinlarni egallashi uchun bir nechta muhim yo'nalishlarda islohotlar va takomillashtirishlarni amalga oshirishi zarur. Bu yo'nalishlar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

1. Ta'lim tizimi o'qituvchilarga yuqori malaka va doimiy rivojlanish imkoniyatlarini taqdim etishi kerak. O'qituvchilarni yangilangan pedagogik metodlar va zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirish, shuningdek, ularni ilmiy va amaliy jihatdan doimiy ravishda qo'llab-quvvatlash lozim.

2. O'zbekiston ta'lim tizimi o'quvchilarga keng qamrovli bilimlar va ko'nikmalarni berishi kerak. Bu, ta'lim dasturlarining global talablar va standartlarga mos kelishini ta'minlashni anglatadi. O'quvchilarga tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish va ijodiy yondashuvni o'rgatish zarur.

3. Zamonaviy ta'limda raqamli texnologiyalar va onlayn ta'lim platformalarini faol qo'llash, shuningdek, ta'lim jarayonlarida innovatsion texnologiyalarni joriy etish o'quvchilarga global maydonda raqobatbardosh bo'lish imkonini beradi.

4. O'quvchilarga nafaqat akademik, balki jismoniy va madaniy rivojlanish uchun ham keng imkoniyatlar yaratish kerak. Sport, san'at, ilmiy tadqiqotlar va

volontyorlik faoliyatlari orqali ularning jamiyatga nisbatan mas’uliyatini oshirish lozim.

5. O‘zbekiston ta’lim tizimi xalqaro ta’lim muassasalari bilan ko‘proq hamkorlik o‘rnatishi, talabalar va o‘qituvchilarga xalqaro tajriba almashish imkoniyatlarini yaratishi kerak. Bu mamlakatni ta’lim sohasida yanada rivojlantirishga yordam beradi.

Maktablar va oliy ta’lim muassasalarini zamonaviy texnologiyalar, o‘quv uslublari va inshootlar bilan ta’minlash zarur. Shuningdek, ilmiy-tadqiqot faoliyatini kuchaytirish va yuksak malakali mutaxassislar tayyorlashni tashkil etish muhimdir.

Bugungi kunda oliy ta’lim tizimini shakllantirishda ilg‘or texnologiyalarning ahamiyati ortib bormoqda. Masofadan o‘qitish usullari zamonaviy ta’limning imkoniyatlarini kengaytirishga yordam bermoqda. Hozirgi sharoitda dunyoning istalgan burchagidan turib, ilg‘or axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) orqali bilim olish imkoni mavjud. An’anaviy ta’lim o‘z mavqeini saqlab qolgan holda, masofaviy o‘qitish uslublari ham tez sur’atlar bilan ommalashmoqda. Mamlakatimizda ta’lim tizimi globallashtirish jarayoniga moslashtirilmoqda. Bu esa ta’lim jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishni muhim omillardan biriga aylantirmoqda. Yangi texnologiyalar ta’lim usullarini takomillashtirish, o‘qitish jarayonini samarali tashkil etish imkonini yaratmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ta’lim tizimini modernizatsiya qilishda katta o‘rin tutadi. AKT turli dasturiy va texnik vositalar yordamida axborotni qayta ishlash imkoniyatini ta’minlaydi. Asosiy tarkibiy qismlaridan biri esa zamonaviy dasturiy ta’minot hamda telekommunikatsiya vositalari orqali ma’lumotlar uzatish imkoniyatidir.

1997-yil 29-avgustda tasdiqlangan O‘zbekiston Respublikasining "Ta’lim to‘g‘risida"gi qonunining 1-moddasida ta’lim berish, kasb-hunar o‘rgatish hamda tarbiya jarayonining huquqiy asoslari belgilab berilgan. Ushbu qonunda ta’limning uzluksizligi, ilmiy asoslanganligi va hayot bilan chambarchas bog‘liqligi ta’kidlangan. Hozirgi paytda ta’lim sohasi jadal rivojlanish jarayonini boshdan kechirmoqda. Masofaviy ta’lim texnologiyalarining joriy etilishi esa o‘quv jarayonining sifatini oshirish va boshqaruv tizimini takomillashtirishda muhim o‘rin egallaydi[3]. Shu yo‘nalishda mamlakatimizda bir qator islohotlar amalga oshirilmoqda.

EF English Proficiency 2024-yil ma’lumotiga ko‘ra; O‘zbekiston dunyo bo‘yicha ingliz tilini o‘rganish foiziga ko‘ra 98-o‘rinni egallagan. Bu ko‘rsatkichlar ta’lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni qo‘shish orqali yoki onlayn, masofaviy ta’limni rivojlantirish orqali yanada yuqoriroq o‘ringa ega bo‘la oladi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar orqali talaba yoshlarda yangicha

orzular, maqsadlar yoki o‘zlari hohlagan kelajaklari uchun sharoit yarata olinadi. Chet tillarini o‘rganishni osonlashtirish uchun bir necha xil ilovalar yaratilmoqda. Misol uchun: Dualingo, Memrise, Babbel kabilar juda samarali va vaqtni, mablag‘ni tejovchi ko‘makchidir.

2012-yildan boshlab O‘zbekiston Respublikasi barcha oliy ta’lim muassasalari (OTM) o‘rtasida yagona videokonferensiya ta’lim texnologiyasi amalga oshirildi va hozirgi kunda bu borada elektron ta’limga katta e’tibor qaratilmoqda. Bunda OTMlarga yangi imkoniyatlar va istiqbollar ochib berish borasida rejali ishlar amalga oshirilmoqda. Masalan, hududlardagi kadrlar malakasini masofadan boshqarish bunga misol bo‘la oladi. Elektron yoki masofaviy ta’limning yangi bosqichida nafaqat axborot texnologiyalarini qo‘llash, balki elektron shakldagi ta’lim manbalari bilan ta’minlashni ko‘zda tutiladi. Elektron va masofaviy texnologiyalari-ta’limning axborot va kommunikatsiya texnologiyalari qo‘llangan variantlaridir. Elektron ta’lim- avval "Elektron ta’lim" atamasi kompyuter yordamida o‘qitish deb tushunilgan, biroq axborot texnologiyalari rivoji bilan bu tushuncha yanada kengaytirildi.

Xulosa qilib aytganda, ta’lim tizimi bugungi kunda zamonaviy pedagogik yondashuvlar va metodlarga muhtoj hisoblanadi chunki bu ta’lim jarayoni an’anaviy tizimdan yaxshiroq natija ko‘rasata oladi. O‘zbekiston ta’lim tizimi bu kabi o‘zgarishlarni boshdan kechirmoqda va bir qancha davlat singari yetakchi o‘rinlarni egallab kelmoqda. Yoshlarimiz zamonaviy pedagogik yondashuvlar va metodlardan unumli foydalangan holda yuqori natijalar ko‘rsatib borishmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Karamatovna M. A. Innovatsion Yondashuvlar Asosida Oliy Ta’lim Jarayoni Sifatini Oshirishning Metodologik Jihatlarini //Miasto Przyszłości. – 2024. – T. 52. – C. 59-64.

2. Tojiyeva M. M. SAMARALI PEDAGOGIK MULOQOTNI TASHKIL ETISH TA’LIM SIFATINI OSHIRISHDAGI MUHIM OMIL //QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI. – 2024. – T. 11. – C. 71-75.

3. Berdiyeva N. MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTLARI BOSHQARUV USULLARI //Nordic_Press. – 2024. – T. 2. – №. 0002.

4. Ruzmetova D. K. LANGUAGE GAMES IN TEACHING AND LEARNING ENGLISH GRAMMAR //European Science Methodical Journal. – 2024. – T. 2. – №. 6. – C. 372-376.